https://www.strategymrc.com/report/biomechanics-motion-capture-market (дата звернення: 14.03.2026).
4. Computer Vision in Sports: Applications, Challenges, and Sports Datasets [Електронний ресурс]. – URL: https://annotationbox.com/computer-vision-in-sports/ (дата звернення: 14.03.2026).
5. Novel approaches to evaluate characteristics that affect military load carriage / R. B. Graham [et al.] // BMJ Mil Health. 2025. Vol. 171, iss. 5. P. 458–462. DOI: 10.1136/military-2024-002899.
6. OpenSim: a musculoskeletal modeling and simulation framework for in silico investigations and exchange / A. Seth [et al.] // Procedia IUTAM. 2011. Vol. 2. P. 212–232. DOI: 10.1016/j.piutam.2011.04.021.
7. Technological Advances in Biomechanics Tracking System Market: Trends and Opportunities 2026-2034 [Електронний ресурс]. – URL: https://www.datainsightsmarket.com/reports/biomechanics-tracking-system-525441 (дата звернення: 14.03.2026).
8. The Added Value of Musculoskeletal Simulation for the Study of Physical Performance in Military Tasks / I. Kessels [et al.] // Sensors (Basel). 2021. Vol. 21, iss. 16. Art. 5588. DOI: 10.3390/s21165588.
9. Top AI Trends in the Sports Industry for 2025 [Електронний ресурс] / API4AI. – URL: https://medium.com/@API4AI/top-ai-trends-in-the-sports-industry-for-2025-98758bb89378 (дата звернення: 14.03.2026).

УДК 378.147: 796.01
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9306-7700

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Внукова О. М., кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я,
Грабовський Д. П., здобувач вищої освіти
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: дослідницька компетентність, майбутні фахівці із фізичної культури і спорту, наукові дослідження, академічна доброчесність.

На сучасному етапі розвитку освіти, науки та спорту від фахівців вимагається не лише високий рівень професійної підготовки, а й здатності до креативності, критичного мислення та впровадження інновацій. В Україні у зв'язку з викликами сьогодення, пов'язаних з війною та необхідністю зміцнення здоров'я і підвищення рівня фізичної підготовленості всіх верств населення, очевидним є запит на фахівців, здатних не лише адаптуватися до змін у галузі фізичної культури і спорту,

а й активно впливати на їх подальший розвиток через здійснення обґрунтованого наукового пошуку. Цим обумовлено актуальність формування дослідницької компетентності у здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Фізична культура і спорт».

Формуванням компетентностей майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту у період з 2014 р. переймалися І. Хоменко, А. Молдаван, Р. Шостак та інші, що проаналізовано нами [2, с. 11-12]. Але проблема дослідницької компетентності майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту дотепер не знайшла свого належного обґрунтування. Тому ми поставили за мету визначити шляхи формування дослідницької компетентності майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту, які здобувають освіту на бакалаврському та магістерському рівнях вищої освіти.

Дослідницька компетентність – це інтегративна характеристика особистості, яка передбачає володіння методологічними знаннями, технологією дослідницької діяльності, визнання їхньої цінності та готовності до їх використання у професійній діяльності [4, с. 107]. Дослідницька компетентність фахівця фізичної культури визначена як якість особистості, що поєднує в собі знання, уміння, навички, досвід дослідницької діяльності в галузі фізичної культури, ціннісні ставлення та особистісні характеристики дослідника, виявляється в готовності і здатності до формування здоров'язберігального освітнього середовища [3, с. 23]. Виділяємо основні компоненти дослідницької компетентності фахівців фізичної культури і спорту, беручи до уваги висновки С. Хлібкевича [3, с. 23-24]: ціннісний – мотиви науково-дослідницької діяльності; когнітивний – знання щодо методології досліджень; діяльнісний – уміння реалізувати методи наукових досліджень, визначати причини і шляхи подолання проблем у ході наукового пошуку; рефлексивний – здатність оцінювати процес і результат наукової діяльності, здатність до саморегуляції, професійного самовдосконалення.

Відповідно до стандартів вищої освіти за спеціальністю «Фізична культура і спорт» нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня включає такий результат навчання: мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці; для магістерського рівня – розробляти та реалізовувати наукові і прикладні проєкти, спрямовані на розв'язання проблем інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту. Для другого рівня вищої освіти передбачено спеціальні компетентності: здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень, здатність планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження з фізичної культури і спорту.

У Київському національному університеті технологій та дизайну підготовка фахівців із фізичної культури і спорту здійснюється за освітньо-

професійними програмами «Фітнес та рекреація» (з 2025 р. – «Фітнес та фізкультурно-оздоровчі технології») та «Фізична культура і спорт». Для посилення дослідницького аспекту у магістерську програму було введено програмний результат навчання: здійснювати наукові дослідження з актуальних проблем сфери фізичної культури і спорту, використовуючи сучасні методи досліджень, дотримуючись вимог академічної доброчесності; готувати матеріали наукових досліджень до публікації в наукових виданнях.

Для забезпечення вищевказаних компетентностей та результатів навчання було запроваджено освітні компоненти: на бакалавраті – «Основи наукової діяльності у фізичній культурі та спорті», у магістратурі «Методологія сучасних наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «Проєктна діяльність у сфері фізичної культури і спорту». Майбутні бакалаври опановують загальні відомості про науку, особливості наукових досліджень у фізичній культурі та спорті, інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи, загальнонаукові, педагогічні, соціологічні, медико-біологічні та інші методи досліджень, а також структуру, зміст і оформлення результатів наукового пошуку. Майбутні магістри вивчають теоретико-концептуальні основи науки, організацію сучасної наукової діяльності, методологію теоретичних та експериментальних наукових досліджень, основи інтелектуальної власності та принцип академічної доброчесності у науковій діяльності; основні принципи організації і проведення проєктування у сфері фізичної культури і спорту та участі у грантових програмах. Такий зміст навчальних дисциплін дозволяє сформувати когнітивний компонент дослідницької компетентності.

Індивідуальне завдання з «Основ наукової діяльності у фізичній культурі та спорті» передбачає написання тези доповіді на наукову конференцію. У магістратурі здобувачі вищої освіти проводять наукове дослідження, спрямоване на розв’язання актуальної задачі фізичної культури або спорту та готують кваліфікаційну роботу. Результати дослідження апробовуються на наукових конференціях, публікуються у наукових виданнях, впроваджуються у спортивних, спортивно-педагогічних закладах, фізкультурно-оздоровчих організаціях. Здобувачі вищої освіти активно долучаються до участі у наукових гуртках, які працюють на випусковій кафедрі. Таким чином формується діяльнісний компонент дослідницької компетентності.

Підтримуємо думку, що формуванню дослідницької компетентності сприяють інтерактивні методи навчання, які передбачають різні форми взаємодії викладача та здобувачів вищої освіти [1]. Зокрема, нами застосовується робота в малих групах, мозковий штурм, дискусії тощо. Це посилює ціннісний та рефлексивний компоненти дослідницької компетентності.

Отже, формуванню дослідницької компетентності майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту сприяє продумане забезпечення її компонентів через зміст відповідних навчальних дисциплін, активне залучення здобувачів вищої освіти до наукових пошуків, інтерактивні методи навчання.

Список використаних джерел

1. Бойко І. В. Основи формування дослідницької компетентності майбутнього вчителя фізичної культури. *Педагогічна освіта: теорія і практика.* 2025. Вип. 38 (1), С. 86-96.

2. Внукова О. М., Томіч Л. М. Наукові дослідження з фізичної культури і спорту в Україні з 2014 р. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2024. № 1, Т. 2, С. 7-15.

3. Хлібкевич С. Б. Дослідницька компетентність майбутнього вчителя фізичної культури як педагогічна проблема. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова.* 2018. № 30 (40), С. 22-25.

4. Штонда О. Г., Білецька С. А., Проскурня О. І. Формування дослідницької компетентності магістрів педагогічних університетів у процесі науково-дослідної практики. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2022. № 51, С. 105-112.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ФІЗИЧНУ КУЛЬТУРУ І СПОРТ

Зеленюк О. В., кандидат наук з фізичного виховання,
доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я,
Ілляшенко Р.С., здобувач вищої освіти
Київський національний університет технологій та дизайну

Людина зі своїм складним анатомічним устроєм, фізіологічними та психічними особливостями є найвищим етапом еволюції органічного світу. Її організм – це цілісна біологічна система, де всі органи та системи перебувають у тісному взаємозв'язку. Саме ця єдність визначає потребу у формуванні правильних уявлень про фізичну культуру і спорт як про чинники гармонійного розвитку особистості.

Фізична культура не може розглядатися лише як набір вправ чи тренувальних методик. Вона має соціально-педагогічне значення, оскільки сприяє розвитку психічної, емоційної та інтелектуальної стійкості, формує ціннісні орієнтації та відповідальність за власне здоров'я. Систематична рухова діяльність підвищує працездатність, розширює фізичний резерв організму та водночас виховує у молоді усвідомлення того, що заняття спортом – це насамперед інвестиція у власне майбутнє, а вже потім – внесок у суспільство.